

Toimintakyvyn edistämisen ja kuntoutuksen asiakasprosessityöryhmä Lapin shp

Puheenjohtaja Ari Räisänen, ylilääkäri, fysiatria, LSHP

Koordinaattori Taru Ijäs-Kallio, suunnittelija, pth, LSHP

Toimintakyvyn edistäminen ja kuntoutus

- Nykytilan selvitys
 - Kuntoutus hajautunutta, koordinoimatonta ja aliresursoitu
- Kuntoutuksen tulevat haasteet ja ydinprosessit
 - Määritettiin elinkaariajattelun pohjalta
 - Lapset 0-12v
 - Nuoret 13-22v
 - Työikäiset 23-64v
 - Ikäihmiset 65v-
- Kuntoutuksen tulevat keskeiset palvelukokonaisuudet
 - innovoitiin ikäryhmittäin shp:n palveluketjumallin eri tasoilla

Toimintakyvyn edistäminen ja kuntoutus - keskeiset jatkotoimenpiteet

- Kuntoutuksen asiakasprosessien koordinaatio ja kehittäminen
 - Kotiin vietävän kuntoutuksen kehittäminen
 - Lisäresursointi
 - Osaamisen lisääminen koulutuksella (fysio-/toimintaterapeutti)
 - Digitaaliset palvelut
 - Kehitetään keskusasumista palvelukorttelityyppisillä ratkaisuilla taajamien keskustoihin kotikuntoutuksen rinnalla
 - Varhainen puuttuminen ja tuki
 - Kotiutustiimit
 - Yhteistyö eri asiakasprosessien välillä
 - Kuntoutus leikkaa läpi kaikkien asiakasprosessien

- Keskitetty kuntoutuksen palvelukeskus
 - Kuntoutuksen koordinointi, kriteerit ja vaikuttavuuden arviointi
 - Erityispalveluiden tuki lähipalveluissa tehtävään kuntoutukseen
 - Keskitettävät asiakasprosessit ja vaativan kuntoutuksen osasto(15-20p.)
- Sairaansijakokonaisuus ja tk-vuodeosastojen toimintaprofiilin muutos
 - Kuntouttavat lähisairaalat palveluverkkotyypillisesti
 - 100-120 kuntoutuspaikkaa
 - Kuntoutus tavoitteelliseksi
 - Lyhyet tehokkaammin kuntouttavat jaksot

LAPIN SAIRAANHOITOPiIRI
LAPPI BUOHCCEDIKŠUNBIIRE

Toimintakyvyn keskeiset haasteet ikäryhmittäin

Lapset 0-12v:

Vanhemmuuden haasteet
Vammaisen / sairaan lapsen
koko perheen tukeminen

Lähiympäristön tukeminen
Erityistarpeiden huomioiminen

Nuoret 13-23v:

Opiskeluihin pääsy / pysyminen
Päihde- ja mt-haasteet
Neuropsykiatriset haasteet

Perhe- ja lähiympäristön tukeminen
Itsenäistyminen

Työikäiset 24 -64v:

Päihde- ja/tai mielenterveysongelmat
Työssä jaksamisen ja
työllistymisen vaikeudet
- neuropsy./ psykosos. ongelmat

Sosiaalisen syrjäytymisen uhka
Läheisten tuki
Pitkäaikaissairaiden ja vaikeavammaisten
toimintakyvyn tukeminen
Somaattiset: Tules ym.

Ikäihmiset 65-v

Arjessa pärjääminen
Muistisairaudet
Päihteet
Fyysisen toimintakyvyn tukeminen

Ikäryhmäkohtaiset toimintakyvyn edistämisen ja kuntoutuksen ydinprosessit

Oma-apu

Lähipalvelut

Erityispalvelut

Lapset 0-12v

Vanhemmuuden tukeminen
Vaikeavammaisten lasten kuntoutus
Lähiympäristön tukeminen

Nuoret 13-23v

Syrjäytyneet ja syrjäytymisuhan alla olevat nuoret
Vaikeavammaisten kuntoutus
Psykososiaalinen kuntoutus ; mielenterveys, päihde

Työikäiset -64v

Vaativat työkyvyn arviot
Kroonisen kipupotilaan kuntoutus
Psykososiaalinen kuntoutus ; mielenterveys, päihde
Vaikeavammaisten kuntoutus

Ikäihmiset 65-v

Kotona asumisen tukeminen, kotikuntoutus
Psykososiaalinen kuntoutus ; mielenterveys, päihde, muistisairaat
AVH-kuntoutus

<i>Asiakasprosessit:</i>	<i>Kuntoutuksen tukipalvelut:</i>
Vaikeavammaisten lääkinällinen kuntoutus kaikissa ikäryhmissä <ul style="list-style-type: none"> - polikliininen - osastokuntoutus 	Alueellinen apuvälinekeskus
Vaativat, monialaiset työkyvyn arviot <ul style="list-style-type: none"> - nuoret - aikuiset - sekä polikliinisesti että osastojaksoina asiakkaan tarpeen mukaan 	Asiantuntijatuki: <ul style="list-style-type: none"> - kuntoutuspalvelujen koordinaatio - konsultaatiot (kuntoutuksen online-palvelu, kuntoutusohjauksen tuki ammattilaisille lähipalveluissa) - kuntoutuksen kriteerit sekä avo- että osastokuntoutukselle - koulutus ja toimintamallien käyttöönoton tuki, esim. kuntouttavan työtteen ”sparraus” - osana kuntoutuksen osaamisverkostoa (ikäosaamisen keskus, psykiatria, perheiden palvelut)
Vaativa lääkinällinen kuntoutus <ul style="list-style-type: none"> - kroonisen kipupotilaan kuntoutus - vaativa TULES-kuntoutus - vaativa AVH-kuntoutus - vaativa aivovauriokuntoutus - sekä avo- että osastokuntoutuksena 	Hankinnat ja sopimukset
Vaativa kehitysvamma- ja autismikuntoutus <ul style="list-style-type: none"> - sekä avo- että osastokuntoutuksena 	Tikoteekki
	Erva-yhteistyö ja valtakunnalliset kuntoutuspalvelut
	Yhteistyö ja sopiminen saamenkielisten kuntoutuspalveluiden kanssa

Taulukko 1: Kuntoutuksen palvelukeskukseen / osaamiskeskukseen keskitettävät toiminnot

Toimintakyvyn edistäminen ja kuntoutus asiakasprosesseissa, työskentelyn lähtökohtana palveluketjun yleinen malli

Ennaltaehkäisy, toimintakyvyn ylläpitäminen

Oma-apu, omaehtoinen toimintakyvyn edistäminen ja ylläpitäminen, sitä tukevat palvelut

Kuntoutuksen lähipalvelut, kuntoutuksen lähiosaaminen

Kuntoutuksen erityispalvelut kuntoutuksen palvelukeskuksessa / muualla

Yleiset palvelut (ei sote)

Avopalvelut

Etä- ja sähköiset palvelut

Avokuntoutus

Osastokuntoutus

Kuntoutuksen etä- ja sähköiset palvelut

Avokuntoutus

Osastokuntoutus

Kuntoutuksen etä- ja sähköiset palvelut

Kuntoutuksen asiakasprosessi: Kuntoutustarpeen arviointi – Kuntoutussuunnitelma – Seuranta – Arvio – Prosessin päätös

Osaamisen prosessi: tuki erityispalveluista lähipalveluihin, tieto asiakkaalta / perheestä ja lähipalveluista erityispalveluihin mm. kuntoutuksen suunnittelussa

Erva-taso + valt.kunnallisesti keskitetyt

Kuntoutuksen keskeisiä palvelukokonaisuuksia ikäryhmittäin / kaikille ikäryhmille

Oma-apu	Lähipalvelut	Erityis- ja keskitetyt palvelut		
Yhteiset	Ikäryhmittäiset	Yhteiset	Ikäryhmittäiset	Yhteiset
Lasten kuntoutus (0-12v)				
Toimintakykyä , terveyttä ja sosiaalista turvallisuutta edistävä ympäristö ja yleiset palvelut	Kuntoutusohjaus, perhekuntoutus (myös kotiin) Kuntouttava varhaiskasvatus + opetus	Palveluohjaus ja kuntoutusohjaus yhdessä	Kuntoutusohjaus (myös lähipalveluna ja kotiin) Lastenpsykiatria	Erityisapuvälineet Tikoteekki Vaikeavammaisten kuntoutus
Nuorten kuntoutus (13-23v)				
Verkkoneuvonta Auttava puhelin Oppilas- ja opiskelijahuolto tukemaan arkea	Nepsy ohjaus ja Valmennus Opinnoissa tukeminen	Erityisterapiat Perusapuvälineet	Opintonsa keskeyttävät, Nuorisopsyk.	KV + autismi NEPSY-kunt. koordinaatio
Työikäisten kuntoutus (- 64v)				
Ohjaus ja neuvonta Sähköiset palvelut Mahdollisuus itseohjautuvaan toimintakyvyn ylläpitoon	Nepsy ohjaus ja valm Työssä/työhön tukeminen	Asunnonmuutostyöt	AVH Tules Vaativat työkykyarviot Kr. kipu	Akuutti lääk. kuntoutus ja kotiutus, som. + psyk.
Ikäihmisten kuntoutus (65v -)				
Myös muut kuin sote-sektori Merkittävä hyvinvoinnin ja toimintakyvyn ylläpitäjä	Kotikuntoutus Osastokuntoutusjaksot		Kotiutustiimi AVH Vaativa ger. + psykoger. kunt	Vaativat laitoskuntoutusjaksot
Toimintakyvyn edistäminen kaikilla tasoilla – työote ja toimintamallit kuntouttaviksi				

Kuntoutuksen palvelukokonaisuudet ydinprosessien sisällä / Lapset 0-12v *

- Ohjaus ja neuvonta vanhemmille
- Perhekahvilat, matalan kynnyksen osallisuus
- **Sähköiset palvelut, mahdollisuus itseohjautuvaan apuun ja tiedonsaantiin**
- Mielenterveystalo.fi
- Järjestöt ja vertaistuki
- Luomuverkostot
- Lasten auttava puhelin
- jne

Avokuntoutus:

- Alkuarviointi – tukitoimet – seuranta
 - Ei kynnystä, yhteistyö ja konsultaatio perheiden palveluiden ja kuntoutuksen palvelukeskuksen välillä
 - Työparityöskentely ja saattaen vaihto erityispalveluiden ja lähipalvelun välillä → kuntoutustavoitteet arkeen
 - **Työparityöskentely** nla + monialainen perhetyö
 - Eryyisterapiat
 - Perhetyö
 - **Nepsy-ohjaus työparityöskentelyyn**
 - Perusapuvälineet (koordinaatio keskitetysti)
 - Varhaiskasvatuksen ja koulun oppilashuolto
 - Ap+ip Verkostotyö
 - (vammaispalvelut)
- ”Osasto”kuntoutus:
- Tilapäishoito? (vammaisat)

Avokuntoutus:

- Kuntoutusohjaus – sis. tuen siirtymävaiheisiin
 - Lastenpsykiatria
 - Lasten vaativa lääkinällinen kuntoutus erityisaloittain
 - Erityisapuvälineet
 - Kommunikaation tuki
 - KV, autismi-kuntoutusohjaus (myös jalkautuvana)
 - Perhekuntoutus
 - **Online-konsultaatio kunt. Palvelukeskuksesta**
 - Verkostotyö
- Osastokuntoutus:
- Somaattinen (neur.)
 - KV + autismi
 - Psykiatria

* **Uudet innovaatiot ja koko alueelle jalkautettavat hyvät käytännöt lihavoituna**

Kuntoutuksen palvelukokonaisuudet ydinprosessien sisällä / Nuoret 13-23v

- Mielenterveystalo
- **Verkkoneuvonta, myös some**
- Auttava puhelin ja vastaavat
- Järjestöt
- Luomuverkostot
- Oppilas- ja opiskelijahuolto tukemaan arkea

Avokuntoutus:

- Etsivä nuorisotyö, yhteistyö sote-palveluihin
- Kuntoutus- ja palveluohjaus
- Sosiaalinen kuntoutus
- Mt- ja päihdepalvelut
- **Työparityöskentely** kuntoutusohjaus + sosiaalityö/nuorisotyö: kuntoutuksen tavoitteiden jalkauttaminen nuoren (ja perheen) arkeen
- **NEPSY-ohjaus ja valmennus lähelle**
 - Henkilökohtainen apu nepsy-kuntoutuksessa
 - **Osaksi työparityöskentelyä**
- Eryitysterapiat
- (vammaispalvelut)

Osastokuntoutus:

Avokuntoutus:

- **Vaativat monialaiset toimintakykyarviot opintonsa keskeyttäville** -> jalkauttaminen ja tuki lähipalveluihin
- Vaativa kuntoutusohj.
- Nuorisopsykiatria
- **NEPSY-kuntoutuksen koordinaatio**
- Kuntoutuskurssit ja leirit (voi toteutua myös lähipalveluna)
- Erytisapuvälineet
- KV + autismi
- Kommunikaation tuki
- Vaativa lääk. kuntoutus

Osastokuntoutus:

- somaattinen,
- psykiatrinen
- KV + autismi

- Toimivat peruspalvelut
- Kuntoutusresurssit omaan elinympäristöön
- **Ohjaus, neuvonta ja sähköiset palvelut itseohjautuville asiakkaille**
- Päivätoiminnat (mt- ja päihdekuntoutujat)
- Vertaistuki
- Järjestötoiminta

Avokuntoutus:

- TTH: seuranta ja varhainen puuttuminen (päihteet, työssä uupuvat)
- Sosiaalinen kuntoutus ja kuntouttava työtoiminta (mt- ja päihdeasiakkaat)
- **Työttömien monialaiset terveystarkastukset**
- **"Personal sote-trainer"** (sair. ehk.työryhmän idea)
- **Walk-in pkl**, jossa moniammatillinen kuntoutus- ja palveluohjaus
- **Omatyöntekijä** paljon palveluita käyttävälle
- Perusapuvälineet
- Erityisterapiat
- Erityisryhmien kuntoutus, ml. ryhmätoiminnat (sydän, DM, tules, muut)
- **FT-tules suoravastaanotto**

Osastokuntoutus:

- **Osastokuntoutus: vähintään 6h** kuntouttavaa toimintaa päivässä
- **Pienet kuntouttavat asumisyksiköt** (mt, päihde, vammaiset)

Avokuntoutus:

- Kuntoutusohjaus
- **Kotiutustiimi** akuuttivaiheen ja kotikuntoutuksen / avopalvelun välille
- Kunt.pkl, vaativat as.prosessit
- Vaativan lääk.kunt. koordinointi
- **Kuntoutuskurssien koordinaatio** (DM, muut erityisryhmät)
- **Online-kuntoutusohjaus**, joka asiakkaan + lähi/omatyöntekijän konsultoitavissa

Osastokuntoutus:

- Akuutti somaattinen osastokuntoutus
- Muu vaativa laitokuntoutus

Kuntoutuksen palvelukokonaisuudet ydinprosessien sisällä / Ikäihmiset 65- v

- Toimivat peruspalvelut
- Ohjaus ja neuvonta
- Päivätoiminnot
- Järjestötoiminta
- jne

Avokuntoutus:

- **Palveluohjaus + mahdollisuus kuntoutusohjauksen tukeen**
 - **Online-palvelu**
- **Kotikuntoutus + kuntouttava työote kotihoitoon**
- Konsultatiivinen työparitoiminta
- Perusapuvälineet ja asunnonmuutostyöt
- **Toimintakyvyn arviot määrävuosittain**
- Erityisterapiat
- Muistihoitaja/koordinaattori
- Ryhmätoiminnot
- Omaishoidon tuki

Osastokuntoutus:

- **Lähisairaala/kuntoutusosasto tueksi kotihoitoon, -** kuntoutukseen ja omaishoitoon
 - **Väh. 6 h kuntouttavaa toimintaa / päivä**
- Palveluasuminen, kuntoutuksen kriteerit myös sinne

Avokuntoutus:

- Kuntoutusohjaus
- **Kotiutustiimi** akuuttivaiheen ja kotikuntoutuksen välille
- Erityisapuvälineet
- Kommunikaation tuki

Avo- ja osastokuntoutus:

- **Vaativa AVH-kuntoutus**
- **Vaativa geriatrinen ja psykiatrisen kuntoutus**